

Justitsministeriet

Opgørelse over bødeniveauet i sager om socialt bedrageri

September 2019

Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance indgik den 16. november 2018 en aftale om mere enkle og skærpede sanktioner, styrket kontrol med snyd og færre fejludbetalinger.

Aftalen indeholder en række initiativer, som bl.a. har til formål at styrke indsatsen mod snyd og fejludbetalinger for så vidt angår velfærdsydelse.

Det fremgår bl.a. af aftalen, at det skal sikres, at der sker en strafferetlig forfølgning af grove tilfælde af socialt bedrageri, og at der på den baggrund skal fastlægges en fast beløbsgrænse for, hvornår kommunerne har pligt til at politianmelde kontant-hjælpsmodtagere m.fl. i sager, hvor kommunerne har truffet afgørelse om, at ydelserne er modtaget uberettiget og mod bedre vidende.

Aftalepartierne er i den forbindelse enige om, at der skal foretages en opgørelse af, hvordan der i praksis straffes for socialt bedrageri efter straffeloven, herunder bødeniveauet.

Justitsministeriet har i december 2018 fremsendt en opgørelse til Beskæftigelsesministeriet over afgørelser vedrørende socialt bedrageri i perioden 2013-2017. Oversigten viser, hvordan sagerne er blevet afgjort (ubetinget fængsel, betinget fængsel, bøde mv.). Oversigten er blevet præsenteret for aftalepartierne, som har efterspurgt oplysninger om bødeniveauet i de sager, der er afgjort med bøde.

Justitsministeriet har på den baggrund indhentet oplysninger om bødeniveauet i sager om socialt bedrageri i perioden 2013-2017.

Bødeniveauet i sager om socialt bedrageri

Tabellerne nedenfor omfatter data vedrørende bødestrafte i sager, som er afgjort i perioden 2013-2017. Data vedrører alene sager, hvor socialt bedrageri er det eneste strafbare forhold i den konkrete sag, idet det kan have indflydelse på bødestørrelsen og dermed opgørelsen af bødeniveauet, såfremt der knytter sig flere forhold til afgørelser i sagskomplekser vedrørende socialt bedrageri.

Tabel 1A nedenfor omfatter bødestrafte for socialt bedrageri, som er afgjort i perioden 2013-2017. Som det fremgår af tabellen, er der stor varians i bødestørrelserne i perioden. Den laveste bødestraf er således 900 kr. (2016), mens den højeste bødestraf er på 356.000 kr. (2015). Hertil kommer, at der er tale om relativt få sager. Det er derfor vanskeligt at udlede noget generelt om niveauet for bødestrafte i sager om socialt bedrageri, da det i høj grad vil variere fra sag til sag.

Tabel 1B omfatter også bødestrafte for socialt bedrageri, som er afgjort i perioden 2013-2017. I tabellen er dog frasorteret sager, hvor bøden er idømt sammen med en betinget fængselsstraf. Tabellen omfatter dermed kun sager, der er afgjort med bøde som den eneste straf. I denne tabel ses en noget mindre varians i bødestørrelserne. Det bemærkes dog, at der er tale om ganske få sager.

Tabel 1A: Bødeniveau for socialt bedrageri i perioden 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal bøder i alt	13	9	9	5	4
Gns. bødestørrelse	4.422 kr.	3.978 kr.	50.111 kr.	59.380 kr.	3.375 kr.
Min	1.500 kr.	1.000 kr.	1.000 kr.	900 kr.	2.000 kr.
Median	4.000 kr.	3.500 kr.	3.000 kr.	2.500 kr.	3.250 kr.
Max	14.000 kr.	10.000 kr.	356.000 kr.	288.000 kr.	5.000 kr.

Tabel 1B: Bødeniveau for socialt bedrageri i perioden 2013-2017, ekskl. Afgørelsestypen "betinget dom og bøde"

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal bøder i alt	11	7	5	4	4
Gns. bødestørrelse	3.680 kr.	3.543 kr.	2.700 kr.	2.225 kr.	3.375 kr.
Min	1.500 kr.	2.400 kr.	1.000 kr.	900 kr.	2.000 kr.
Median	4.000 kr.	3.500 kr.	2.500 kr.	2.250 kr.	3.250 kr.
Max	5.000 kr.	4.400 kr.	5.000 kr.	3.500 kr.	5.000 kr.

Socialt bedrageri er opgjort som gerningskoderne "76404 - socialbedrageri" og "76405 - bedrageri af arbejdsløshedskasse". Opgørelsen i tabel 1 A indeholder afgørelsestyperne "Idømt bøde", "Betinget dom og bøde", "Udeblivelsesdom", "Bødevedtagelse i retten" og "Afgjort med bødeforelæg". Opgørelsen i tabel 1 B indeholder afgørelsestyperne "Idømt bøde", "Udeblivelsesdom", "Bødevedtagelse i retten" og "Afgjort med bødeforelæg". Det bemærkes, at udeblivelsesdomme kan indeholde både frihedsstraf og bødestraf, men i det konkrete træk indeholder afgørelsestypen kun bøder, hvorfor disse afgørelser er medtaget i dette træk. Det bemærkes, at data til denne besvarelse ikke indgår i anklagemyndighedens standardmodel for anvendelse af data til ledelsesinformation. Derfor er der ved besvarelsen anvendt en specielt udviklet model til formålet, hvilket stiller særlige krav til kvalitetssikring af resultaterne. Specielt udviklede modeller testes altid, men der er fortsat en større risiko for ikke identificerede fejl, end ved anvendelse af anklagemyndighedens standardmodel. Data vedrørende bødestørrelse er analyseret på baggrund af KR, da data vedr. strafniveau er mere valide i KR sammenlignet med POLSAS. Data-udtrækket baserer sig på afgørelser, hvor socialt bedrageri er eneste forhold i sagskomplekset. For hvert år er anført den mindste og største bøde samt medianen. Medianen er den mellemste observation, hvor alle observationer, der er mindre end den, udgør mindst 50 pct. af alle observationerne. Grundet efterslæb i opdatering af afgørelser på alle sagsområder i KR, anses data først for at være komplette i data-træk foretaget mindst to måneder efter seneste afgørelsesdato. Der tages forbehold for indtastningsfejl. Data er dynamiske, idet der tages hensyn til rettelser af indtastningsfejl, forsinkede opdateringer, nye afgørelser mv. Data er opdateret i august 2019.